

משפיע ישועה

דרושים יקרים ורעיונות נפלאים בפרשת השבוע ובעניינא דיומא
מגזי אוצרותיו הברוכים של בש"ת מורנו הגה"צ
רבי יהושע נתן פייפער שליט"א
אב"ד קהל ברבת מנחם - קראקא

נח תשפ"ז - גיליון מ"ח - שנה ב'

מי הקדימני ואשלם

וְנַח מֵצֵא חֵן בְּעֵינֵי ד' (ו, ח)

אמרו חז"ל (סנהדרין קח). "תנא דבי רבי ישמעאל: אף על נח נחתך גזר דין, אלא שמצא חן בעיני ד', שנאמר "ויאמר ד' אמצה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם, ונח מצא חן בעיני ד'".

הבה נתחכמה לו להבין ולגלות רז סודו של נח שהיה גם הוא צריך להימחות במבול, אלא שמצא חן בעיני ד' וניצל. מהו אותו חן? איך אפשר להשיגו? ולמה באמת עמד לו החן כדי להצילו מן המבול?

נקדים את דברי המדרש (ויקרא רבה כז, ב) על הפסוק (איוב מא, ג) "מי הקדימני ואשלם תחת כל השמים לי הוא", שאם האדם בא ומבקש מהקב"ה שכל על מה שעשה מצוות, אומר לו הקב"ה: מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה? מי מל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר? מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג? מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית? וכן הלאה שמביא המדרש רשימה ארוכה של מצוות שהאדם חושב לקבל שכרו בדין, אך הקב"ה אומר שהרי הוא נתן לו את האפשרות ואת האמצעים לעשות את המצוה, והיינו "מי הקדימני ואשלם".

באמת על זה אמרו חז"ל (קידושין לט:): שבעולם הזה אין מקבלים שכר, שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, כי הקב"ה אינו צריך לשלם לנו על זה מאומה אחרי שהוא זה שנותן לנו את הכח והיכולת לקיים את המצוות. רק בעולם הבא יש שכר המובטח לשומרי תורה ומקיימי מצוות, היום לעשותם ומחר לקבל שכרם (עירובין כב.).

מאוצר מתנת חינוך

לכן היו הצדיקים מבקשים מהקב"ה שיתן לנו מתנת חינוך, כי הם ידעו את האמת שאיננו זכאים לקבל מאומה על פי דין. כך פירש רש"י על הפסוק (דברים ג, כג) "ואתחנן אל ד' בעת ההיא לאמור: "אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חינוך, אף על פי שיש להם לצדיקים תללות במעשיהם הטובים,

אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חינוך, לפי שאמר לו (שמות לג, יט) "וחננתי את אשר אחון" אמר לו בלשון ואתחנן".

מסופר על אחד מתושבי העיר בני ברק שנולד לו בן באישון לילה, והלך להתפלל בבית הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע עם הנץ החמה. אחרי התפילה ניגש אל החזו"א ואמר לו: "רבי, עס קומט זיך מיר א מזל טוב" (רבי, מגיע לי מזל טוב), אבל עוד לפני שהספיק לספר מה נולד לו, בן או בת, נענה החזו"א ואמר לו: "עס קומט זיך דיר גארנישט!" (לא מגיע לך כלום)... ובזאת הסביר לו: "השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו שלח לך מזל טוב, אבל האם מגיע לך מזל טוב?... מי הקדימני ואשלם, לכן צריך לבקש מתנת חינוך.

חננתי את אשר אחון

אמנם הא גופא קשיא: איך אפשר לבוא לפני הקב"ה ולבקש מתנת חינוך? וכן, מה נועם סגולתה של אותה הבטחת הקב"ה למשה רבינו "וחננתי את אשר אחון"?

הנה, בטבע העולם יש שתי סיבות שהאחד יבוא ויתן מתנה או יעשה טובה לשני:

א) באמת לא היה צריך לעשות לו את הטובה, אבל מכיוון שהוא איש טוב ובעל לב טוב, הוא רוצה לתת לו את המתנה ולעשות את הטובה לו ולמשפחתו.

ב) גם במקום שאינו ראוי ואינו כדאי ליתן לו את המתנה בלי שום סיבה, עם כל זה מכיוון שהאיש מוצא חן בעיניו בכבוד וביקר, הוא מרגיש בתוכו צורך ליתן לו מתנה ולעשות לו טובה, וזה גם כשהוא אינו איש טוב מצד עצמו, אלא שמצד נשיאת החן שיש לשני בעיניו, הוא מיטיב עמו כי יש לו דין אחר אצלו.

אם מצאתי חן

כשבאה אסתר המלכה לבקש ולהתחנן לפני המלך - מלכו על עולם, על

עמה ועל מולדתה, ידעה היטב שבאמת מצד הדין אין כאן מקום לרחמים ולחסדים, אחרי שהתחייבו שונאיהם של ישראל כליה ר"ל כי נהנו מסעודתו של אותו רשע, אבל עם כל זה נפלה לפני רגליו ותבך ותתחנן לו מצד שני הטעמים הנזכרים.

לזה באה ודיברה אל טוב ליבו של המלך: "אם על המלך טוב תינתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי", שאמרה וביקשה מהמלך: אם אתה איש טוב ומיטיב, הרי לא בגלל שבאמת צריך אתה להיענות לבקשתי, רק "אם על המלך טוב". אבל אם עתה הוא מצב שאין טוב על המלך כי נהנו מסעודתו של אותו רשע, הוסיפה אסתר את הטעם השני: "אם מצאתי חן בעיניך המלך", באמת אין אני ראויה לכך וגם לא טוב על המלך לעשות כן, אבל מצד נשיאת חן שיש בי, עליך לתת לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי.

מעתה נאמר שגם גזר דינו על נח נחתם להימחות במבול ח"ו, כי אז היה בחינה הפוכה מ'אם על המלך טוב', אבל מכיוון שהיה לו חן מיוחד, זכה להינצל כפי שאמרו חז"ל "אלא שמצא נח חן בעיני ד'".

אמנם עדיין צריכים אנו להבין מהיכן בא לו אותו חן?

לווית חן הם לראשך

כתיב (משלי א, ט) "כי לוויית חן הם לראשך וענקים לגרורותיך", התורה הקדושה נותנת חן מיוחד לאדם הלומד בה, כפי שפירש רש"י שם: "חיבור של חן הם לראשך, כלומר: התורה והמוסר יהיו לראשך לוויית חן, וכענקים של עדי זהב יהיו לגרורותיך - לצווארך".

בנוהג שבעולם האדם מוצא חן בעיני אחרים, או בגלל שיש לו צורה יפה, 'א' שיינע לעכטיגע צורה' וכך הוא תופס את עיני הבריות, או בגלל שהוא משתמש ב'שקר החן', שהוא לובש בגדים יפים ומקשט עצמו בתכשיטי זהב וכסף, כדי למצוא חן אצל אנשים.

על זה אומר לנו הכתוב שהתורה הקדושה היא "כי לוויית חן לראשך וענקים לגרורותיך", מי שלומד תורה הוא מדבק את עצמו עם הקב"ה שיושב ושונה כנגדו, וכך הוא זוכה לקבל חן מיוחד אצל השי"ת נותן התורה, כפי שמוצא חן זה העוטה על עצמו תכשיטי זהב ולוויית חן.

מעתה, גם מי שחלילה וחלילה נכשל בעבירות והוא בבחינת 'נהנו מסעודתו של אותו רשע', הרי שלא אבד שברו ולא נכזבה תוחלתו מאת השי"ת שהוא זקן מלא רחמים, כי אם הוא לומד תורה ומקבל על עצמו עול תורה, הרי הוא זוכה לנשיאת חן מיוחדת אצל הקב"ה והוא נותן לו מאוצר מתנת חנים גם אם באמת אינו ראוי לקבל מצד הדין, כי למי שיש חן יש לו דין מיוחד.

למד נח תורה

על זה בא הכתוב ואמר בשלהי הפרשה הקודמת: "ויאמר ד' אמוחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם, ונח מצא חן בעיני ד'". אמנם ביקשנו לדעת מהיכן בא לו

לנח אותו חן שהציל אותו מהמבול, שזה על ידי התורה הקדושה שהיה לומד נח זוכה לשאת חן בעיני אלוקים.

דבר זה למדנו בפרשתנו (ז, ב) "מכל הבהמה הטהורה תיקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו", פירש"י: "העתידה להיות טהורה לישראל, למדנו שלמד נח תורה".

על כן, גם נח שהיה במצב של "אף על נח נחתך גזר דין", עם כל זה בזכות שלמד תורה "מצא חן בעיני ד'", על ידי התורה הקדושה שהיא לוויית חן וכענקים לגרורותיך, זכה להינצל ולהרבות זרעו כעפרות תבל.

ישיבת מרדכי הצדיק

זהו לימוד חשוב וכלל גדול לכל אחד ואחד אשר בשם ישראל יכונה:

גם אם חלילה נפל ונכשל בעבירות רבות, הוא יודע בעצמו שלא נהג כראוי ופגם בכבודו של מקום רח"ל, עם כל זה יידע נאמנה שברגע שהוא מתיישב ללמוד תורה באהבה וברצון, מיד הוא זוכה לשאת חן וחסד בעיני השי"ת בלוויית חן, וכך יכול הוא לחזור ולשוב לאיתנו הראשון, לקבל שפע רב מהקב"ה שרוצה בתשובתו וחפץ ביקרו.

גם אסתר המלכה לא באה אל המלך כי אם אחרי שלשה ימים בהם ישב מרדכי הצדיק והקהיל קהילות של תשב"ר בבתי מדרשות בלימוד הלכות קמיצה, כי אסתר ידעה את הסוד הגדול של כוחה הנשגב של תורתנו הקדושה הנותנת חיים חן וחסד לעוסקיה.

לכן רק אחרי אותם שלשה ימים של לימוד התורה בישיבת מרדכי הצדיק, יכלה לבוא אל המלך ולומר לו "אם מצאתי חן בעיניך המלך", כי לפני שהיה לה את הכח של התורה הקדושה לא היה לה את נשיאת החן שהצילה את כלל ישראל מן הכליה.

מצא חן במדבר

נמצינו למדים: כל יהודי באשר הוא יכול להתחבר אל התורה, ללמוד וללמד, ולבקש מהקב"ה: תינתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי.

בזה נרמז לשון הפסוק (ירמי' לא, א) "כה אמר ד' מצא חן במדבר", כי חז"ל דרשו (במדבר רבה א, ז) שהתורה נמשלה למדבר משום שהיא ניתנה בחינם לכל באי עולם, וכדי לקנות אותה אדם צריך לעשות את עצמו הפקר כמדבר.

זהו שאומר לנו הכתוב עצה טובה: "כה אמר ד' מצא חן במדבר", מי שרוצה למצוא אצלי חן, יעסוק בתורה הקדושה שנמשלה למדבר, ואז ימצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים.

ג'צ' אש קודש משולחנס הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

הגה"ק רבי שבתי שעפטיל ווייס זי"ע אב"ד שימנאי - ג' חשון

בהג' תבער אש

לבקרו.

למכה".

אחרי לבכם ואחרי עיניכם

מכאן ראינו שאכילת חלה שנטבלה בין הקידוש היא סגולה לרפואת הלב, וטעמא בעי למילתא.

חשבתי להסביר זאת על פי הידוע שבני ישראל אכלו את המן בהיותם במדבר והיו כולם בריאים בלי שום חולי, והיות שהחלה בסעודת שבת באה כזכר למן, על כן יש בה את הסגולה לרפואה כפי שהיה באכילת המן.

אמנם השייכות לכאבי הלב על ידי טבילת החלה בין הקידוש, אפשר להבין על פי מאמר חז"ל (עבודה זרה כח:): "שוריא דעינא בליבא תליא" - גידי העין תלויים בלב. מזה אנו למדים שרפואת העיניים תלויה בלב, שאם חלילה יש חולי בעיניים הרי זה משפיע על הלב, ולכן מותר לחלל שבת בחולי העיניים כדי שלא יבוא למצב סכנה על ידי שיחלש גם הלב.

והנה אמרו חז"ל (ברכות מג:): שאע"פ שפסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, הוא יכול להחזיר זאת "בקידושא דבי שמי", על ידי קידוש ליל שבת.

ממילא מובן היטב הקשר והשייכות של טבילת החלה בין הקידוש שהיא סגולה לכאבי הלב, שהרי בין הקידוש יש את הסגולה לרפואת את העיניים שהן תלויות בלב, לכן יש בטבילת החלה גם את הסגולה לרפואת הלב.

המעט הוא אם רב

בספרו הק' 'מנחת שבת' מפרש הגה"ק משימנאי זי"ע את הפסוק (בראשית כד, ט) "אחותינו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שונאיו", שצריך ביאור כפל הלשון 'אלפי רבבה', שהרי גם אם היה אומר רק 'רבבה' היה במשמעותו רבבות הרבה (כדברי רש"י שיר השירים ה, י).

אמנם הכוונה בזה, שהיות וביקש לבן הארמי שתשרה עליה ברכה שיתרבו צאצאיה לרבבות, מכל מקום ביקש שבעיני העולם לא יהיו נחשבים אלא לאלפים בלבד, למען לא תשלוט בהם עין רעה. ולכן אמר "לאלפי רבבה", רצה לומר שהרבבה היא נחשב אצל הבריות רק אלפי ולא יותר, וזהו שהמשיך לומר "ויירש זרעך את שער שונאיו",

בבואו לבקר שם, מראה לו הדוד 'פאסט קארטל' (גלוית דואר) שקיבל באותו יום מהגה"ק משימנאי ובה נכתב כדלהלן: "להטביל את פרוסת 'המוציא' בליל שבת בין הקידוש, וזו סגולה נגד כאב לב. עבד לעבדי ה', שבתי שעפטיל ווייס".

הגרי"ש אונגאר התבונן בגלויה ולא הבין את פשרה. גם דודו המארח לא הבין כלל מה פשרה של גלויה זו? בתחילה סבר הגרי"ש שמא כוונת הגלויה היתה מכוונת ביחס לאביו, שהרב משימנאי ידע שהוא עתיד לעבור אצל דודו בדרך לביקור אצל אביו, ולכן שלח גלויה זו. משום כך חשש שאביו השוכב בבית החולים, אף סובל ממחלת לב.

אולם כאשר הגיע לבקר את אביו ביום חמישי בלילה, מצא אותו כשהוא מחלים ממחלתו ואינו סובל משום מיחוש כלשהו בליבו. וכך לאחר מספר ימים ששהה שם עד יום שלישי, הבין כי הגלויה לא היתה מכוונת אליו.

בדרכו חזרה לשיבה, עבר שוב דרך העיר 'דיור' ועלה לבקר את דודו בשהות שבין החלפת הרכבות, ולהפתעתו מצא את דודו שוכב במיטה. הלה סיפר לו, כי כבר הבין את פשר הגלויה... כי הנה בליל שבת קודש, בעיצומה של סעודת השבת, הוא קיבל פתאום התקפת לב עזה. מיד בהלילו את הרופא שברגעים הראשונים היה אובד עצות, כיצד לטפל בהתקפה חריפה זו.

לפתע נזכר החולה עצמו בגלויה שקיבל אך כמה ימים קודם לכן מהרב משימנאי, ומיד רמז לזוגתו שעמדה לצידו, שתטבול את פרוסת החלה שנתרה על השולחן בתוך צלוחית היין של הקידוש, ותביא לפיו.

אכן, מיד כשהביאו לו לטעום מפרוסת חלה זו, נרגעה ההתקפה וחלפה עברה לה מול עיניו המשתאות של הרופא...

לאחר בדיקה יסודית, הורה לו הרופא כי אינו זקוק לשום טיפול, באשר ליבו תקין ובריא, ורק זקוק הוא למנוחה מוחלטת בשל ההתקפה העזה שעבר.

סיים הגרי"ש אונגאר את דבר המעשה ואמר בהתפעלות: "כל כך היתה גדלותו של הרב משימנאי, שברוח קדשו הקדים את הרפואה

הגה"ק רבי שבתי שעפטיל ווייס זי"ע אב"ד שימנאי, היה מגדולי וצדיקי הדור באונגארין של מעלה, אשר כל רז לא אניס ליה וכל התורה כולה היתה גלויה לפניו בכל מכמניה וחדריה. זקנים שבאותו הדור היו מספרים בחיל ורעדה על אותות ומופתים שפעל ועשה הרב משימנאי בכח תורתו הנשגב, שהיה הכל גלוי וידוע לפניו.

נכדיו מתארים בתחילת ספרו 'הלכתא רבתא לשבתא' מקצת מעוצם גדלותו של אותו קדוש אלוקים:

"רבינו למד במסירות נפש תורה לשמה. דרכו בקודש היתה שקם בחצות לילה ולמד עד אור הבוקר, ואז הניח עצמו לנוח קצת קודם התפילה. כך התנהג גם בימי זקנותו עד יומו האחרון. גם בלילות החורף הארוכים והקרים למד בלי להסיק תנור, רק קודם שהלך לנוח לפני התפילה הסיק בעצמו את התנור שיהיה לבני הבית חם כאשר יקומו.

לתשומת לב: הוא עצמו למד מתוך הקור, אך היה מסיק את הבית עבור בני הבית שיתעוררו בבוקר בבית מוסק ונעים.

ממשיכים הנכדים לכתוב:

"בשנתו האחרונה לן אצלו פעם נכדו רבי ישראל דוד ווייס, וכשרבינו קם כדרכו בחצות הלילה ועזב לרגע את החדר, קם גם הנכד ממשכבו והסיק מהר את התנור... כשנכנס רבינו וראה את התנור מוסק, התרעם על נכדו באומרו: כבר שישים שנה אני לומד בלילות בחדר בלתי מוסק! כשלומדים תורה מתחממים... לימוד תורה לשמה..."

טבילת החלה בין הקידוש

סיפר הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגאר זצ"ל אב"ד קהל חוג חתם סופר בני ברק, כי בתקופה מסוימת שכב אביו הגה"ק רבי אברהם צבי אונגאר זי"ע אב"ד קאפאואר בעל 'מחנה אברהם', בבית החולים בעיר הבירה פעסט והוא נסע מהישיבה לבקר אותו בבית החולים.

היה זה ביום חמישי, במהלך הנסיעה היה צריך להחליף רכבת בעיר 'דיור' שם התגורר דודו הרב יחזקאל שרגא הכהן שווארץ ז"ל, וכיוון שנתרו כמה שעות עד לבואה של הרכבת לפעסט, עלה

הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגאר זצ"ל היה מספר כי אביו הגה"ק רבי אברהם צבי אונגאר זי"ע אב"ד קאפאוואר, היה בידידות קרובה עם הגה"ק אב"ד שימאני זי"ע.

באחד מביקורי אביו אצלו, לאחר שיחה ארוכה בדברי תורה ופולפולי דאורייתא ביניהם, שאל הרב משימאני את הרב מקאפאוואר אם הוא חש שלא טוב באיזה מיחוש, והשיב לו כי אכן הוא סובל על מחלת מעיים ומחמתה הוא נמנע מלאכול מאכלים רבים שאינם עולים אצלו יפה.

ענה לו הרב משימאני כי היות ומובא בספרים הקדושים שמאכלי שבת יש בהם סגולה לרפואה, הרי שאם יקפיד על אכילת ה'טשולנט' בשבת קודש, יביא לו הדבר לרפואה שלימה ממחלת המעיים.

אכן כך היה, שמאז לא סבל יותר הרב מקאפאוואר ממחלת המעיים, זאת למרות שעל פי דרכי הרפואה הטבעיים דווקא מאכל ה'טשולנט' היה אמור להזיק לו.

בלי מיצרים נחלה

יש להסמיק לזה דבר חידוש ופלא שכותב הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע בספרו 'מדרש פנחס' (דף כח ע"ב) שמאכלי שבת יש בהם סגולה מיוחדת שאינם מעצרים את האדם, שסגולת מאכלי שבת שלא ייעשה לאדם חולי העצירות.

את דבריו מבאר הרה"ק נקאריץ על פי פשטות, כי כל עצירות בא ממחשבות זרות, אבל בשבת קודש הלא אין לאיש יהודי מחשבות זרות, ממילא לא תהיה לו עצירות ממאכלי שבת.

שאינו בו שליטת עין רעה, כמאמר חז"ל (ברכות כ.).

מהאי טעמא כתב בס' 'פתח עינים' (שבת קט.) על המעשה הידוע עם יוסף מוקיר שבת שזכה להתעשר על ידי הדג: "האיש הזה היה מפליג לכבד השבת והיה לשם שמים לכבוד השכינה ולייחודה, מידה כנגד מידה נחה עליו ברכת ד' ובאה באמצעות דג גימטריא ז', שבזכות השבת שמכבד זאת היתה לו, ובשרוהו מן השמים שלא ישלוט בו עין הרע, כשם שהדגים אין העין שולטת בהם".

אולם במוצאי שבת קודש, כשנכנסים לששת ימי המעשה ומתחילים לחשוש מפני עין הרע, נוהגים לומר י"א פסוקים המתחילים באות נ' ומסתיימים באות נ', שהוא רמז ל'נונא' שהם דגים, לבקש ולהמשיך עלינו את סגולת הדגים שאכלנו בשבת שלא תשלוט בנו עין רעה גם בימות המעשה.

אל תירא עבדי יעקב

מעתה ניתן שבח ושירה לזמירות במוצאי שבת "אמר ד' ליעקב אל תירא עבדי יעקב", שחוזרים לאורך כל הזמר על הפזמון "אל תירא עבדי יעקב", כי ברכה זו של "אחותינו את היי לאלפי רבבה" שהיתה נגד עין רעה כדברי הגה"ק משימאני, ניתנה לרבקה בעת נישואיה עם יצחק, שמזיווג זה נולד יעקב אבינו אשר ממנו יצאו רבבות אלפי ישראל, ובכדי שחלילה לא תשלוט עין רעה בזרעו של יעקב, כופלים ומשלשים "אל תירא עבדי יעקב", כי יש לנו את הברכה והסגולה נגד עין הרע גם בששת ימי המעשה.

שהשונאים לא יתקנאו ולא ישלוט עליהם עין רע.

מוסיף הרב משימאני:

"יש לומר מכאן סמך למה שנהגו לברך ברכה זו "את היי לאלפי רבבה" בעת שמחת נישואין וחתונה, כדי להינצל אז מעין הרע, ד' ירחם".

הרוצה להעשיר יצפין

על פי דבריו היקרים, אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, שאין לנו לימוד גדול לסגולה נגד עין רעה יותר מכאן, כי מי לנו בעל עין רעה יותר מלבן הארמי שביקש לעקור את הכל, עד שאפילו שיעקב אבינו עבד אצלו י"ד שנים עבור נישואי בנותיו והוסיף לעבדו ביום ובלילה, אמר לו אחר כך (בראשית לא, מג) "הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא".

דווקא לבן הארמי שהיה בעל עין רעה הגדול ביותר, הוא זה שבא ללמדינו כלל גדול זה, שכדי להינצל מעין רעה יש להצניע מעיני הבריות את האמת, וגם אם יש לו רבבה יאמר שיש לו רק אלפים. ולכן, אפילו שברכה זו באה מפיו של אותו רשע, ארמי אובד אבי, מברכים זאת לפני החופה לבנות ישראל הכשרות, כי זוהי סגולה נפלאה נגד עין רעה.

בוזה תומתק עצת חז"ל (בבא בתרא כה:): "הרוצה להעשיר יצפין", שבפשטות הכוונה שילך לצד צפון, אבל לדרכינו נאמר שעצה טובה קמ"ל לכל הרוצה להעשיר ושתשרה ברכה בכספו, שיצפין ויסתיר מעיני אחרים את רוב עשרו, שלא ידעו בדיוק כמה יש נכסים יש לו, וכך תשרה אצלו

זהו גם הרמז בלשון חז"ל (כתובות סו:): "מלח ממון חסר", שפירש"י: "הרוצה למלוח ממון, כלומר לגרום לו שיתקיים, יחסרנו לצדקה תמיד וחסרוננו זהו קיומו".

על פי האמור נפרש: אם ירצה למלוח ממון כדי שיתקיים ותשרה בו הברכה, 'חסר', יאמר תמיד שיש לו רק קצת ולא הרבה, על דרך שבירך לבן את רבקה שבמקום 'רבבה' יחשבו שיש לה רק 'אלפי', וכך יינצל מעין הרע וממון יתקיים בידו, כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, דהיינו שלא כולם יודעים בדיוק את סך הממון שיש לו.

שנפרה ונרבה כדגים

הנה, היות וכלל ישראל חוששים תמיד מעין הרע שלא תזיק להם ח"ו, לכן צריכים הם את הברכה המיוחדת של לבן לרבקה "אחותינו את היי לאלפי רבבה".

אמנם כל זה רק בימות החול, אבל בשבת קודש שכל דינין מתעברין מינה, צווחין אף עקתין בטלין ושבתין, אין את החשש של עין הרע ולכן מבקשים לפני קידוש "ויפרקינא מכל עקתין בישינ דיתון לעלמא וכו' וישזבינא מעינא בישא", כי שבת קודש היא מקור הברכה, שהתברכה על ידי הקב"ה, ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו.

לכן מובא בספרים הטעם שאוכלים דגים בשבת קודש, כי מכיוון שבשבת קודש אין עין רעה שולטת בנו, לכן אנו אוכלים דגים שהוא מאכל

הופלע!

הספר הנפלא "ישועות מלכו"

טייערע טאטע, זוכט איר א
גוט ווארט נאכצוזאגן ביים
שבת טיש?

חשוב'ע מלמד, זוכט איר א
גוטע יארצייט מעשה צו
דערציילן אין קלאס?

בעל דרשן, דארפט איר א
בליציגער געדאנק אדער
פאסיגער ווארט?

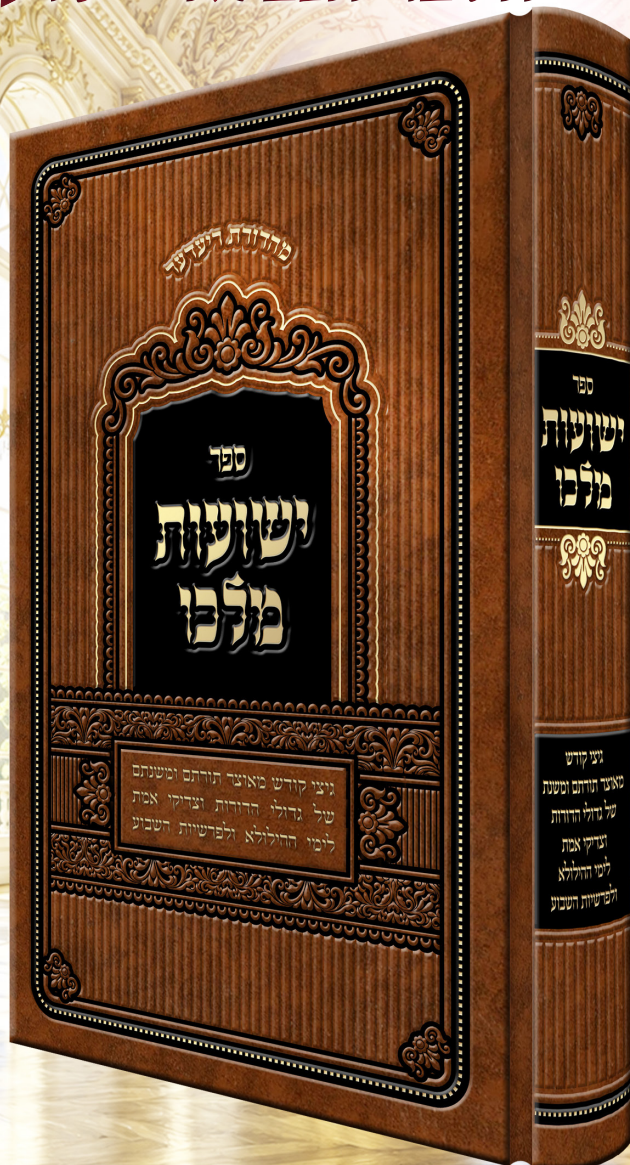
אין ספר "ישועות מלכו"
וועט איר טרעפן אלס
וואס איר זוכט מסודר
לויט די וואכנדיגע סדרות
און ענינא דיומא!

אוצר בלום של דברי
תורה, אמרות שהורות
ובניני חכמה מגדולי
וצדיקי הדורות, לפרשיות
השבוע וליומי ההילולא

נערך מתורתו של הגאון
המזכ"ל, פה מביק מרגליות,
נואם בחסד עליון,

**הגה"צ רבי יהושע
נתן פיינער
שליט"א**

אבד"ק ברכת מנחם

להשיג בחניות הספרים המובחרות